

Pendant - engagement pendant of Gábor Bethlen, ruler of Transylvania and Catherine of Brandenburg

Metalwork Collection

Accession Nr.: 53.4738.1

Date of production: (presumably)

Place of production: Transylvania (presumably); Hungary (presumably)

Materials: almandine; diamond; emerald; ruby; silver

Techniques: champlevé enamel; painted enamel; parcel-gilt; ronde bosse enamel

Dimensions: height: 9,4 cm
width: 7,5 cm

The centre of the jewel is formed by a shield-like heart with red enamel, framed by diamonds and rubies, and supported on each side by a hand with a ring on the index finger. The hands holding the heart and the pair of doves were frequent elements on engagement presents, and thus make clear the intended function of this jewel as well. The sacral symbols present on the pendant (anchor, cross, snake, etc.), however, were not common on such pieces, and must refer to the deep religious commitment of the owner-couple. At the 1884 exhibition of goldsmith works held in Budapest, scholars and the public had an opportunity to study five similar pieces. (This was the first and so far the last occasion when the five jewels were all on display together.) The catalogue of the exhibition states that "according to tradition, at the wedding of Prince Gabor Bethlen and Catherine of Brandenburg, six pages and the prince himself wore such pendants. The jewels of the pages were made of silver while that of the prince was made of gold". The peculiar jewel is made of silver, which explains its somewhat modest technical execution, although it is also gilt and decorated with numerous precious stones and enamel. According to the latest research, this pendant was used as an ephemeral jewel at the 1626 wedding of the Prince of Transylvania, Gabor Bethlen, which was held at Kassa (today Košice, Slovakia). It was probably worn by one member of the close retinue of the ruler, while its companion pieces in gold were worn by the princely couple. Similar works are preserved in Dresden in Brussels and also in the Hungarian National Museum.

Literature

- Kiss Erika: -„... derekas Inuentalsnak Regestruma” – Bethlen Gábor kincstára és kincsei. In: Dáné Veronika et al. szerk.: *Bethlen Erdélye, Erdély Bethlene: Bethlen Gábor trónra lépésének 400. évfordulóján rendezett konferencia tanulmányai*. Erdélyi Múzeum-Egyesület, Cluj-Napoca, 2014. - 655-705: 663-664
- Ékszer. In: Kiss Erika és Oborni Teréz szerk.: *A kód: Bethlen 1613*. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2014. - 162-163 (kat. sz. 103): 163 (Kiss Erika)
- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 54. (Simonyi István)
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 161. (Békési Éva)
- Simonyi István: Questions and answers. An attempt at defining the so-called "Bethlen-Násfa". *Ars Decorativa* 24, 2006. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - 21-38.
- Szerk.: Mikó Árpád, Sinkó Katalin: *Történelem - kép. Múlt és művészet kapcsolata Magyarországon*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2000. - Nr. VII-21/a. (analógia) (Kiss Erika)
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fém 16.
- szerző: Prékopa Ágnes: *Európai zománcművesség a középkortól a szecesszióig. Válogatás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeiből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1991. - Nr. 14.
- szerző: Szilágyi András, Ács Piroska: *Művészet és Mesterség. Fémművesség*. Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 1989. - téves ltsz.-mal (Szilágyi András)
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 327. (Szilágyi András)
- Szerk.: Makkai László: *Erdély története. II. (1606-1830)*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986. - Nr. 31. kép

- Szerk.: Voit Pál: Ötvösművészet. *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - 31. kép (Weiner Piroska)
- Szilárdfy Zoltán: Bethlen Gábor esküvői nászfái. *Confessio*, 4 (1980) 2. sz.. 1980. - p. 35-39.
- Détári Angéla: *Régi magyar ékszerek*. Corvina Kiadó, Budapest, 1976. - Nr. 46. (téves ltsz.mal)
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 183. (téves ltsz.mal)
- Somogyi Árpád: *Ötvösművek, ékszerek és az Esterházy kincs. Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1963. - p. 13.
- *Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás. A Történelmi főcsoport hivatalos katalógusa*. Kosmos Műintézet, Budapest, 1896. - Nr. 6263.
- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történelmi ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat Könyvnyomdája, Budapest, 1884. - III. terem, p. 89-91., Nr. 11.

